

ГОТУЙС

ГОТУЙС 5. 2002

З М І С Т

3	Вмілість "Боянове Внуча"
4	Скала
5	Паніка в Небі
10	Інструменти у симфонічній оркестрі
12	Знайди дорогу - лябіронт
14	Хрестиківка
16	Українські народні інструменти
18	"Небо і земля" -колядка
19	Хор ангелів
20	"Там на горі" - щедрівка Знайди імена
21	Хор Пластунів Палюхів
22	До нас писали
23	Пишіть до нас Вігновігі
24	Гра: килим із інструментами

*Дорогі новачки, новаки, сестрички і братчики!
Надіємося, що ви гарно провели свято Різдва Христового.
Сподіваємося, що цей "Готуйсь" дійде до вас, ще в час
коляди, тобто перед святом Стрітєння, 15-го лютого.
Тому подаємо вам ще одну, може невідому вам,
колядку і щедрівку.*

*У цьому Готуйсь ви знайдете цікаву інформацію
про українські народні інструменти й інструменти
симфонічної оркестри. Також довідаєтеся про Бояна.
Ця інформація вам пригодиться для здобуття
вмілості "Боянове внуча".*

*Бажаємо вам багато добра у новому році!
Редакція "Готуйсь"*

Редактор
Таня Джулинська
Дорадник
Адріяна Радилецька

Мовний редактор
Орест Павлів

Ілюстратори
Божена Грицина
Меланія Павлів

Ілюстрація на обкладинці
Якова Гніздовського з книжки:
Святослав Гординський ред.
Слово о полку Ігореві.
Філадельфія: вид. Київ, 1950

Макетування
і цифрове зображення
Люда Павлів
Оксана Закидальська

Щира подяка за поміч
Галині Юник,
Марті й Євгенові Ващукам.
На ст. 15 використано ілюстрації з
книжки:
Є. Бобровников *Граї, Музико.*
Львів 1963

"Готуйсь"

журнал пластового новацтва,
видає "Пластове Видавництво
ЗСА-Канада".

Річна передплата: \$25 амер.
Ціна одного числа: \$4.50 амер.

Адреса адміністрації:
Hotuys
2199 Bloor Street West,
Toronto ON M6S 1N2, Canada
Факс: 416-763-0185

Адреса "Готуйсь" в ЗСА:
144 Second Avenue,
New York NY 10003, USA

Виготовлено на системі
PC 1.2 GHz/QuarkXpress 4.1,
Adobe Photoshop 6.0, Adobe Illustrator 9.0,
Adobe Streamline 4.0

Видруковано заходами
The Basilian Press, Toronto, Ontario, Canada

Новачки й новачки – любителі музики-нащадки Бояна

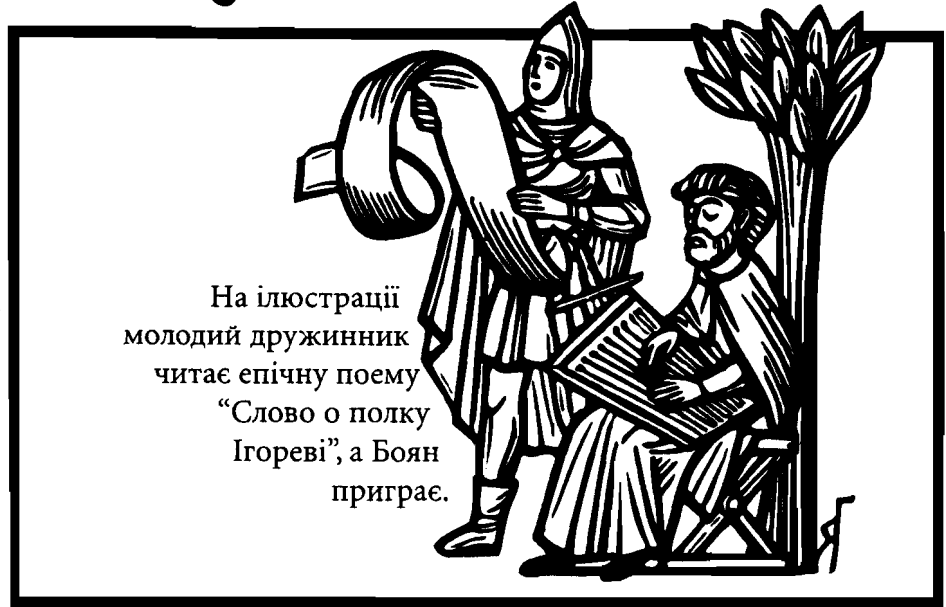
Боян

Боян – славний український поет-співець з доби Княжої Русі, тобто давньої України. Ми про нього знаємо з епічного твору “Слово о полку Ігореві”. Його

називали нащадком бога Велеса, тобто бога музики. Так, як греки поважали свого славного поета Гомера, так українці поважали Бояна. У нього була буйна уява і він гарно творив пісні й музику для різних інструментів. В Україні Боян став символом народних поетів-співців і втіленням думки народу, що змагає до свого духового виявлення.

У 19-му і на початку 20-го століття, у Галичині й на Буковині ім'ям Бояна називали українські музичні товариства й хори.

Коли ви здобуваєте вмілість “Боянове внуца”, ви стаєте немов духовим нащадком (внуком чи внукою) стародавнього любителя і творця музики.

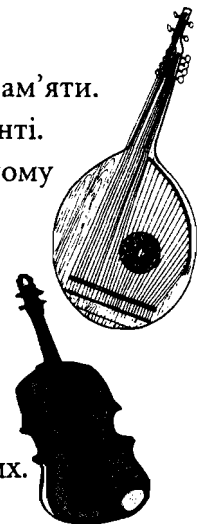

На ілюстрації молодий дружинник читає епічну поему “Слово о полку Ігореві”, а Боян приграє.

Вимоги вмілості “Боянове внуца”

1. Грає на музичному інструменті принаймні два роки.
2. Відограє одну українську мелодію на довільному інструменті з пам'яті.
3. Відограє з пам'яті одну маршову пісню на довільному інструменті.
4. Відограє з пам'яті один український народний танок на довільному інструменті.
5. Відограє з нот дві новацькі та дві українські народні пісні.
6. Розпізнає слухом звуки окремих інструментів.
7. Назве українські народні інструменти, (як бандура, кобза, цимбали, дуда, ліра та інші) і розкаже дещо про них.
8. Назве українською мовою інструменти у симфонічній оркестрі.
9. Назве трьох славних українських композиторів та розкаже щось про одного з них.
10. Назве трьох не-українських композиторів.
11. Розкаже хто такий був Боян.

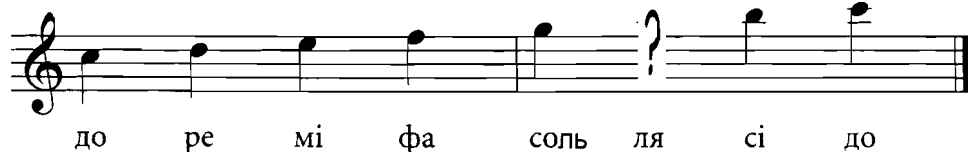
Скала

Скала

У співах називаємо тони скалі: до, ре, мі, фа, соль, ля, сі, до. Тут подано дві октави скалі у скрипковому ключі. У такому ключі пишемо високі тони.

У другій октаві скалі бракує одної ноти – ля. Це саме і є ця нота, що її чортик украв.

Ноти є короткі і довгі.

Повна нота – немов порожнє коло – найдовша.

Пів-нота (1/2) – немов порожнє коло з палкою, має половину вартости часу повної ноти

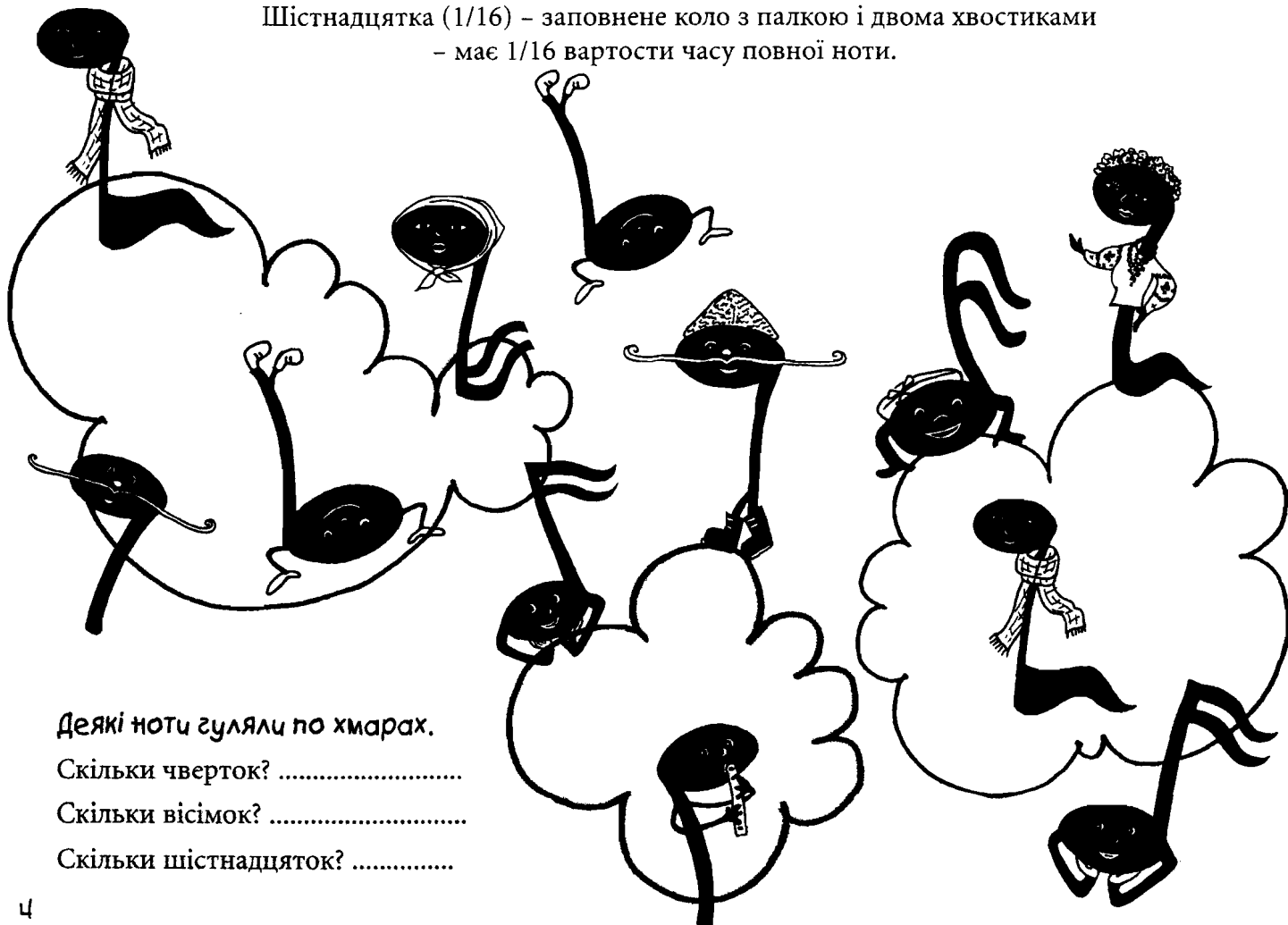
Чвертка (1/4) – заповнене коло з палкою – має 1/4 вартости часу повної ноти.

Вісімка (1/8) – заповнене коло з палкою і одним хвостиком

– має 1/8 вартости часу повної ноти.

Шістнадцятка (1/16) – заповнене коло з палкою і двома хвостиками

– має 1/16 вартости часу повної ноти.

Деякі ноти гуляли по хмарах.

Скільки чверток?

Скільки вісімок?

Скільки шістнадцяток?

Латіка у небі

Що ти зробив із нотою Ля? Ти позичив її і казав, що віддаси сьогодні. Знаєш, що завтра репетиція (проба). Всі інструменти приготуються, всі ангели вивчають слова пісень але немає всіх нот. Це важливий концерт у честь новонародженого Ісуса. Де є нота Ля?

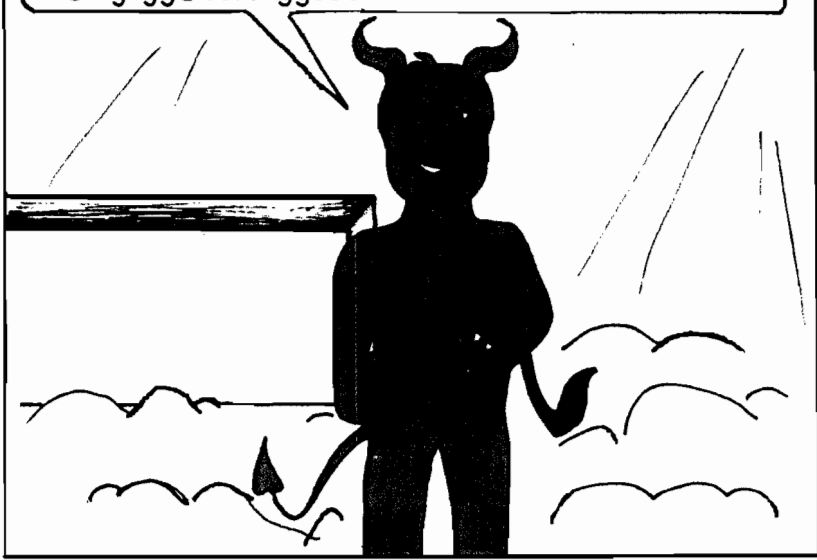

Не знаю. Я випробовував високе "а", те що славні солісти сопрано досягають. Скрипка мені допомагала і попросила змінити їй струну. Я залишив ноту лише на хвилинку і вона зникла. Я вже шукав, але буду ще шукати. Десь вона мусить бути.

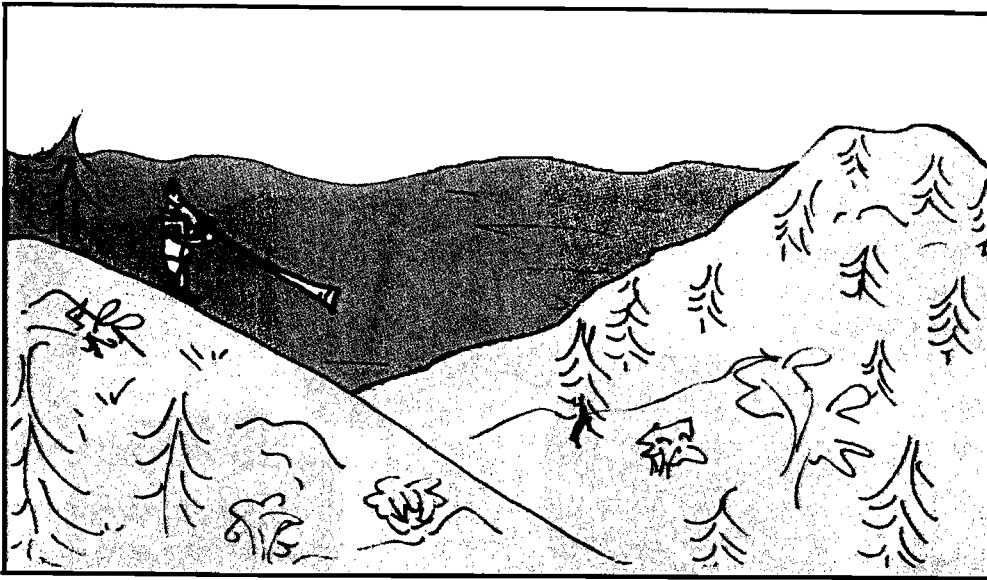
Може ця нота впала якось на землю. Треба попросити моїх добрих знайомих пластунів допомогти нам.

Добре, що я сховався у скрипці. Інакше, мене не пустили б до неба. Тепер маю ноту Ля. Без неї концерт не відбудеться. Чудово!

Рисунки Божени Грицини

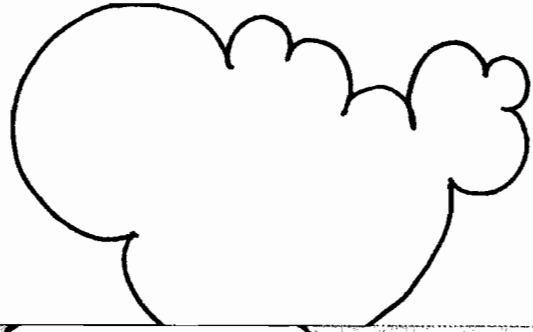
Тут високо в Карпатах ніхто її не найде.

Це дивно. Тут десь
відізначалася нота,
здається ля. Я мушу її
відшукати.

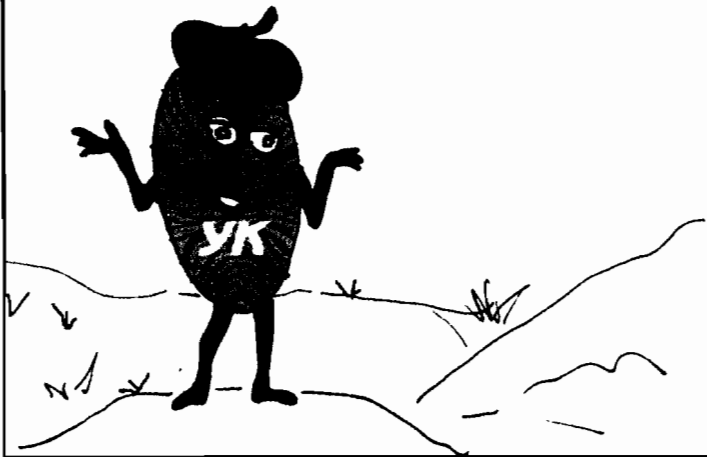
Хтось її тут мабуть загубив. Цікаво,
кому вона належить?

О, я знаю! Тут зараз
прийде Пластун Палюх.
Він стежить за пласту-
нами, що мандрують по
Карпатах. Я йому
часом допомагав, він
напевно порадить мені,
що робити з цією
нотою.

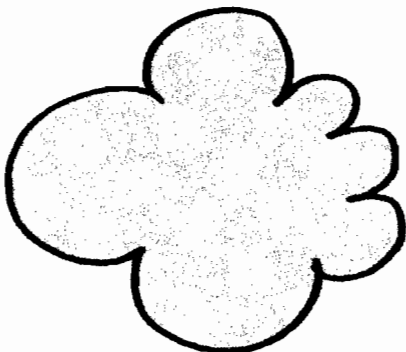

Ти маєш ноту Ля! Ангели за нею
шукають! Тут напевно зараз хтось
прийде по неї.

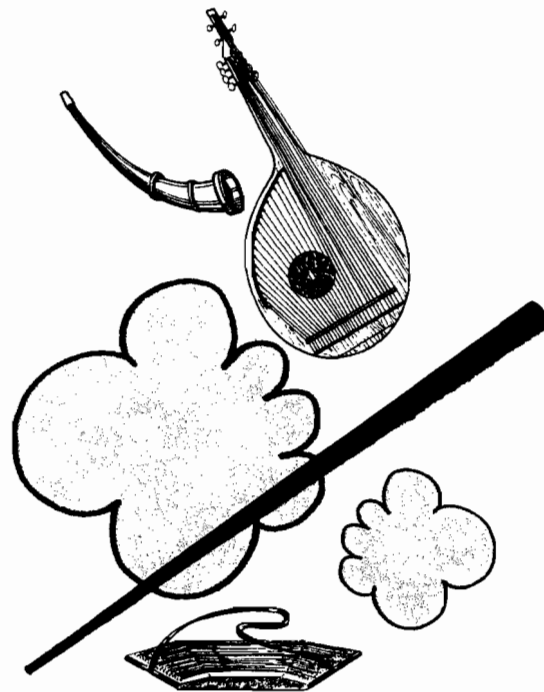
Де вона була? Як ти
її найшов?

Я грав на трембіті і нота
Ля обізвався. Ось так,
я і найшов її у кущах.

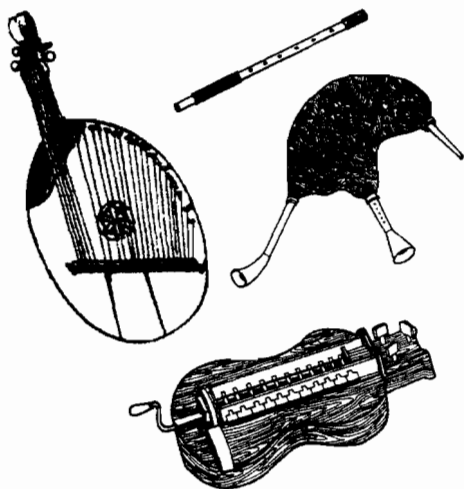
Цікаво, як вона сюди дісталась Нічого, не важне, добре, що нота найшлася. Але, що це за інструмент -- ця твоя трембіта? Я такого інструменту в оркестрі ще не бачив.

Це український народний інструмент. Народних інструментів не вживають у симфонічній оркестрі.

А скільки у вас народних інструментів?

Головних 8: бандура, кобза, ліра, дуда, ріг, цимбали, сопілка, ну й трембіта, але уживають і інші -- скрипку чи контрабас.

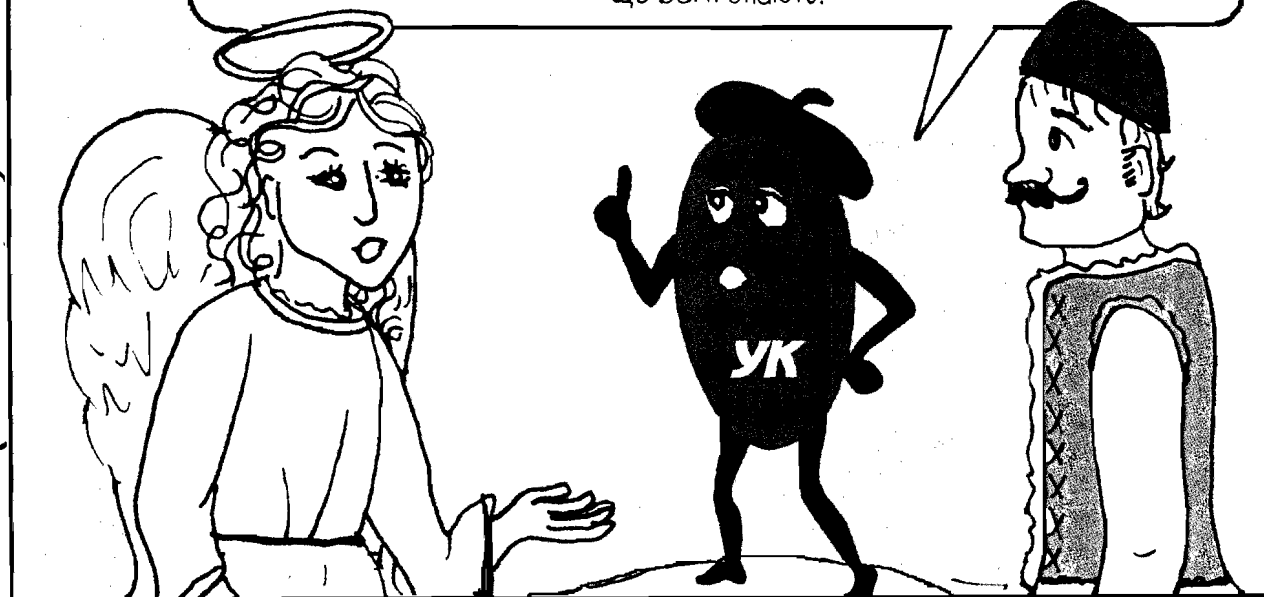
Гмм. Нам справді до концерту придалася б ще одна точка. Чи ти думаєш, що ваші інструменти погодилися б взяти участь у концерті на честь новонародженого Ісуса?

Не маю сумніву, що так!
Я можу їх організувати.

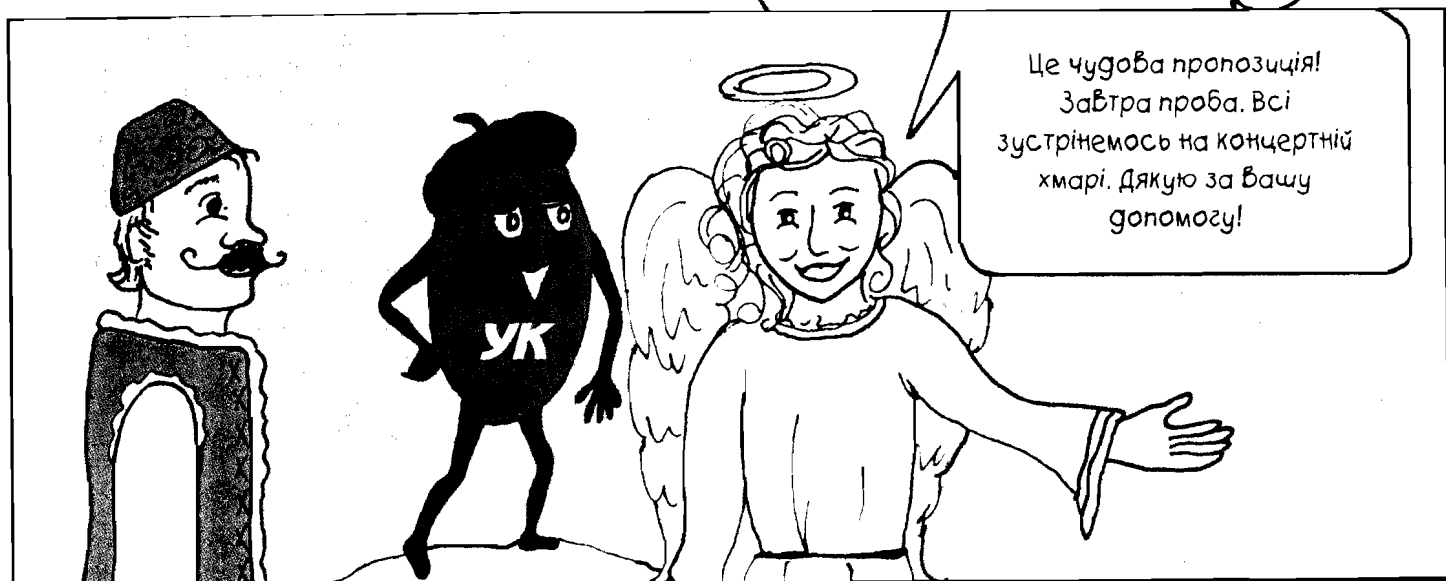

Але, що б вони грали і чи ангели будуть знати цю музику? Вже замало часу, щоб щось нове навчитися.

Я маю пропозицію. Оркестра й ангели будуть виступати з колядкою. Хай народні інструменти грають українську щедрівку, а я можу попросити Пластунів Палюхів, щоб вони співали. Ми виберемо таку щедрівку, що всі її знають.

Це чудова пропозиція!
Завтра проба. Всі
зустрінемося на концертній
хмарі. Дякую за вашу
допомогу!

Інструменти в симфонічній оркестрі

Пластун Палюх хоче знати про інструменти симфонічної оркестри. Допоможи йому розшифрувати подану інформацію. Ось шифр.

Шифр: $\ominus \circ \diamond \approx \mathfrak{b} \underline{\mathfrak{m}} \square \mathfrak{z} \mathfrak{H} \boxtimes \Pi \text{c} \& \text{L} \text{E} \bullet \square \square \square \square \diamond \diamond \times \boxtimes \mathfrak{M} \diamond \circ \mathfrak{z} \oplus \ominus \oplus \oplus \oplus$
а б в г д е ж з н і ї к л м н о р с т у ф х ц ч ш щ ю я ь Г І К Н У Ф ,

Люди творили і грали на різного роду інструментах $\square \square \square \underline{\mathfrak{m}} \square \diamond \mathfrak{z} \diamond \boxtimes \diamond \circ \mathfrak{z} \oplus \boxtimes \square \square \& \boxtimes \diamond$.

Але інструменти, що є частиною модерної симфонічної оркестри створили лише $\& \boxtimes \bullet \mathfrak{z} \& \text{L} \text{E} \diamond \square \diamond \square \square \& \boxtimes \diamond \square \circ \diamond$.

Симфонічна оркестра у модерному виді появилася в $\mathfrak{z} \diamond \mathfrak{z} \bullet \boxtimes \Pi \diamond \boxtimes \circ \square \mathfrak{z} \underline{\mathfrak{m}} \mathfrak{z} \diamond \square \circ \diamond \diamond \diamond \square \bullet \boxtimes \diamond \diamond \boxtimes$.

Духові інструменти

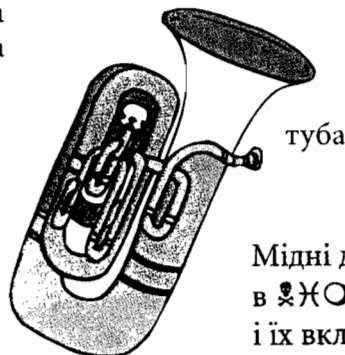
флейта

Духові інструменти удосконалили у $\bullet \boxtimes \circ \square \mathfrak{z} \underline{\mathfrak{m}} \mathfrak{z} \diamond \square \circ \diamond \diamond \diamond \square \bullet \boxtimes \diamond \diamond \boxtimes$

$\diamond \text{c} \square \mathfrak{z} \mathfrak{M} \boxtimes \Pi \boxtimes \mathfrak{z} \boxtimes \circ \mathfrak{m} \diamond \mathfrak{z} \boxtimes \boxtimes \square \mathfrak{z} \boxtimes$.

Мідні духові інструменти

Мідні духові інструменти в модерній формі вдосконалили в $\mathfrak{z} \boxtimes \circ \mathfrak{m} \diamond \mathfrak{z} \boxtimes \boxtimes \boxtimes \square \mathfrak{z} \boxtimes$

і їх включили в оркестру в $\diamond \boxtimes \bullet \boxtimes \circ \square \mathfrak{z} \underline{\mathfrak{m}} \mathfrak{z} \diamond \square \circ \diamond \diamond \diamond \square \bullet \boxtimes \diamond \diamond \boxtimes$.

Струнні інструменти

Струнні інструменти оркестри удосконалили у

скрипка

віоля

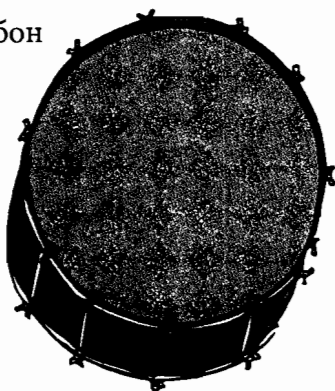
віолончеля

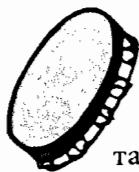
контрабас

бубон

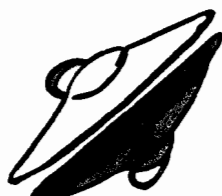
Ударні інструменти

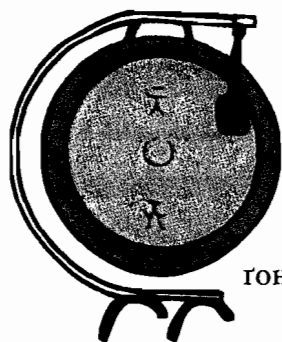
тамбурин

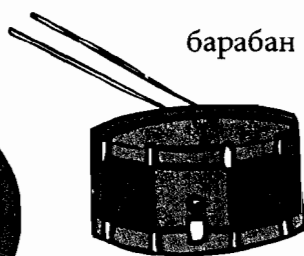
трикутник

тарілки

ГОНГ

барабан

літавра

Ударні інструменти є універсальні. Немає країни на світі де б не вживали якогось ударного інструменту. Ударні інструменти увійшли в модерну оркестру у

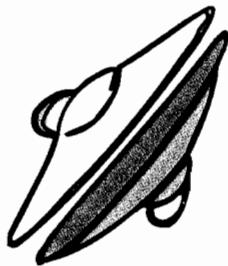
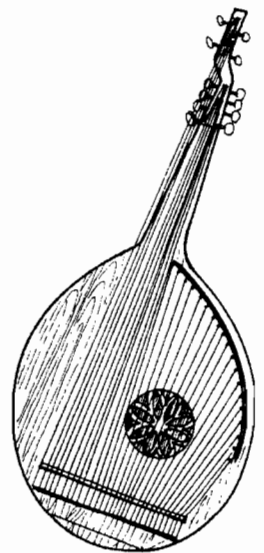
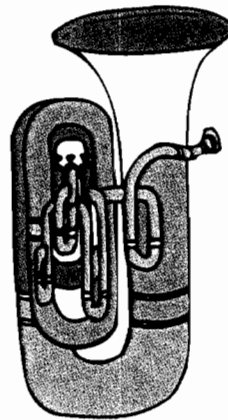
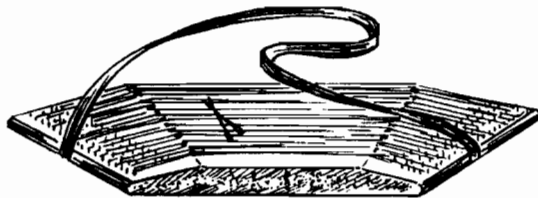
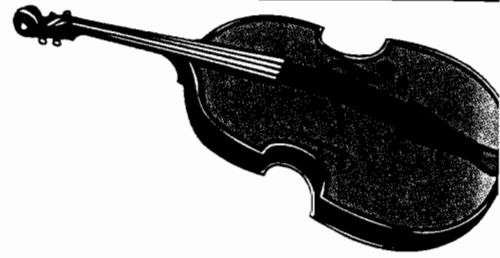
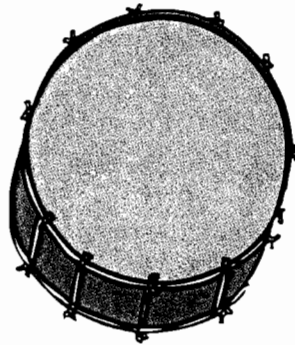

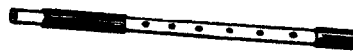
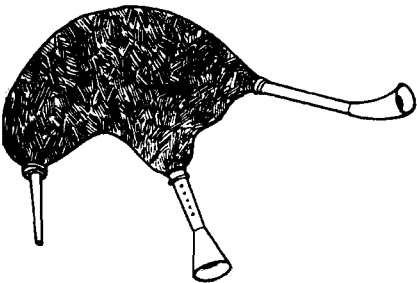
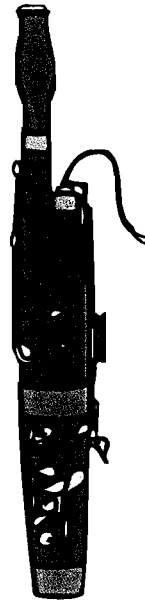
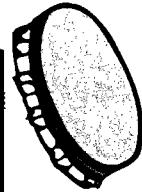
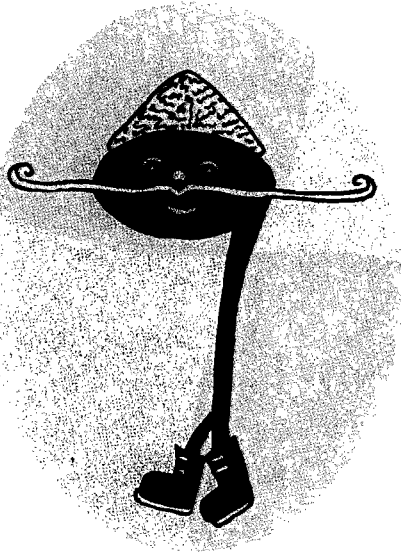
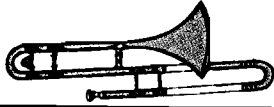
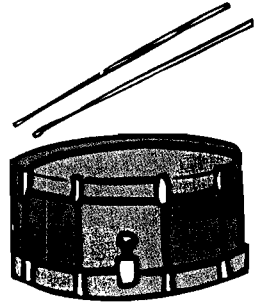
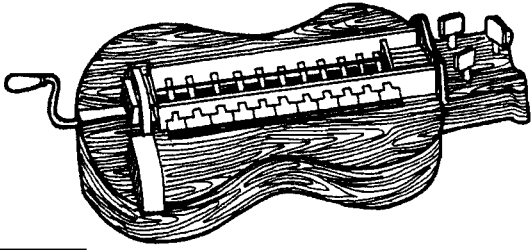
Знайди
дорогу....

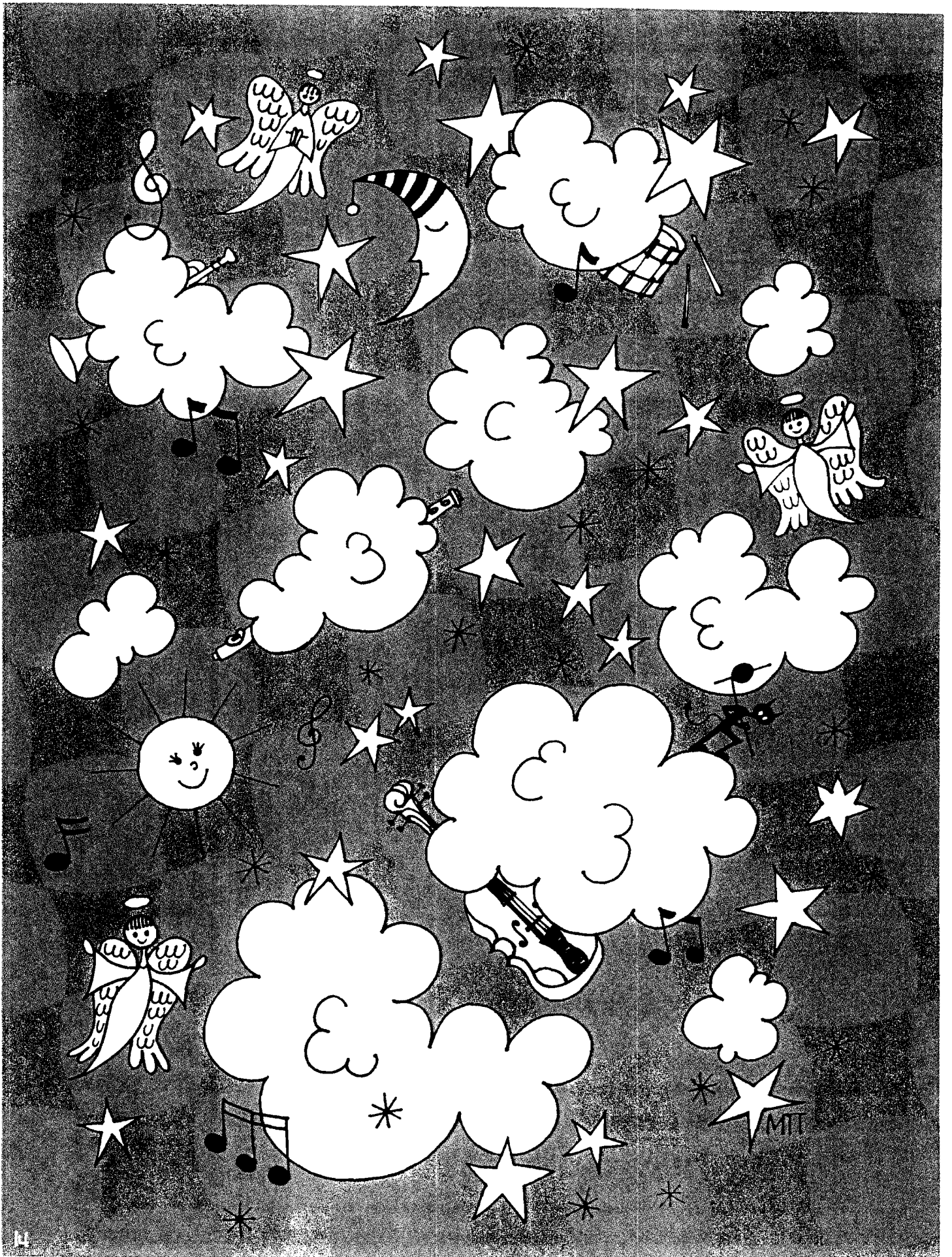

Ангол шукає
за нотою
ЛЯ.

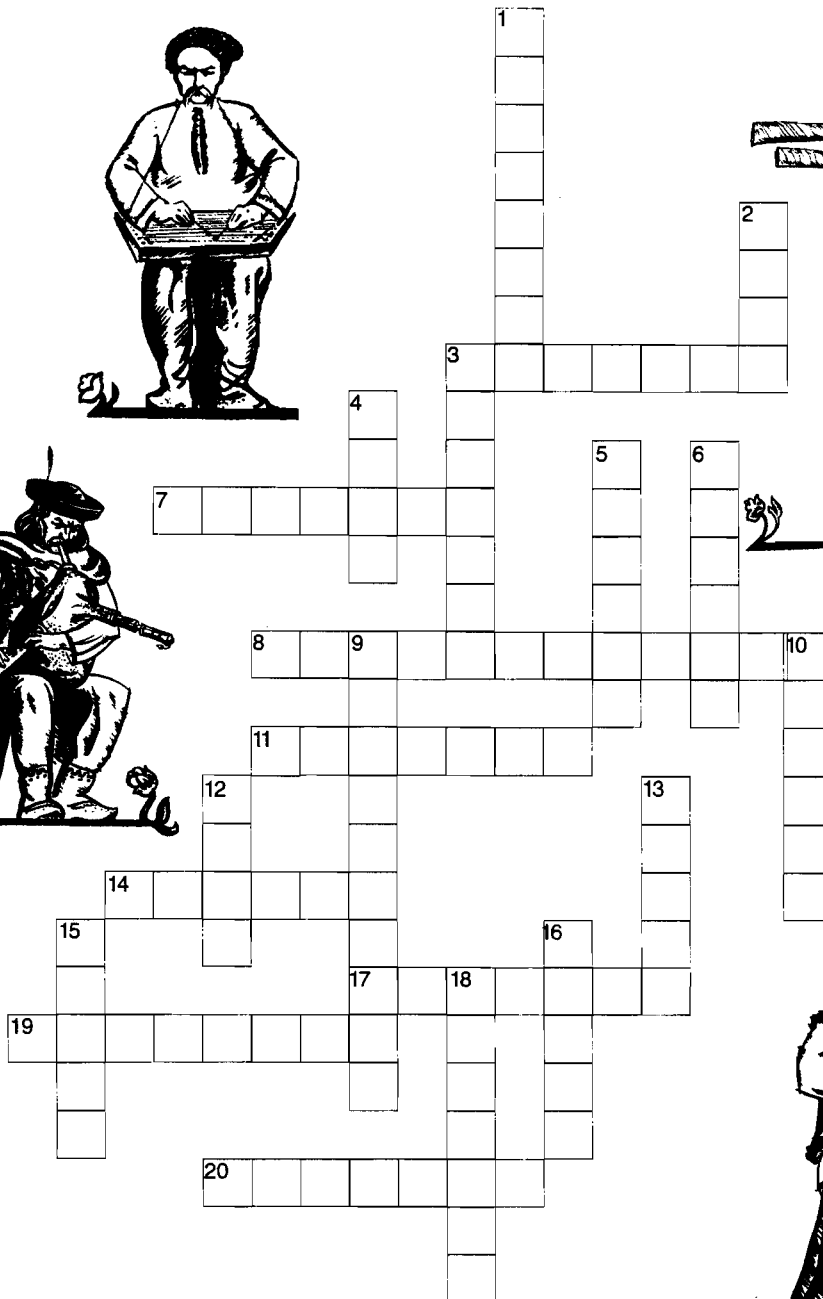
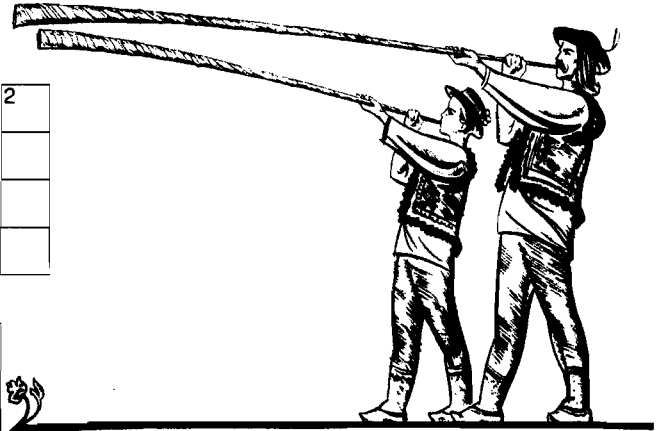
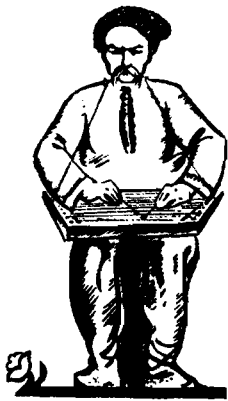
Допоможи йому
знайти дорогу.
Вичисли порядок
інструментів, за
якими ангол
потребує іти, щоб
знайти ноту.

Хрестиківка

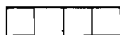
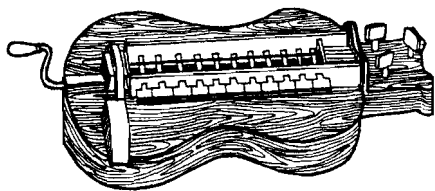
По вертикалі (згори – вниз)

1. Довгий народній інструмент
2. На такому інструменті грають шотландці
3. Ударний інструмент, який сховався у хмарах.
4. Шрифт для писання і читання музики.
5. Часом виглядає, як рогалик.
6. Духовий інструмент, який сховався у хмарах.
9. Ключ, в якому пишемо високі ноти.
12. Сяють на небі.
13. Мідний інструмент, який сховався у хмарах.
15. Сяє вдень.
16. Створені з води.
18. Пастушки на ньому грають.

По горизонталі (уперед)

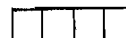
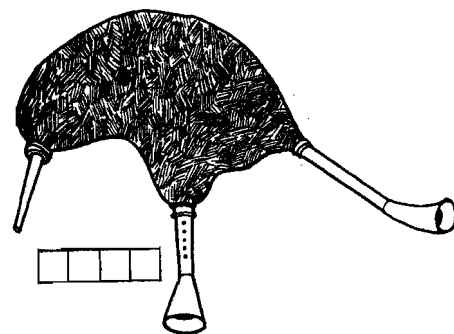
7. Має палку без хвостика, це нота –
8. Має палку і два хвостики, це нота
11. Струнний інструмент, який сховався у хмарах.
14. Творить людям збитки.
17. Має палку і один хвостик, це нота
19. Падуть з неба взимі.
20. Народній інструмент, що має дві палички.

Ліра – це коробка (резонатор) із

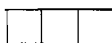

і струнами та колесом із ручкою (корбою). Ліва рука торкає клявіші, а права рука крутить корбою. Це приводить у рух колесо і тертям об струни видобуває звуки переважно

Дуда – складається з мішка (міха), зробленого з козячої, телячої або овечої шкіри і вставлених у ньому двох або трьох сопілок/трубок. На одній із них є декілька отворів. Саме на цій сопілці грається, а на другій і на третій є незмінні тони. Гравець натискає рам'ям руки на міх і вдмухує повітря до дірок сопілок. Дуда відома в

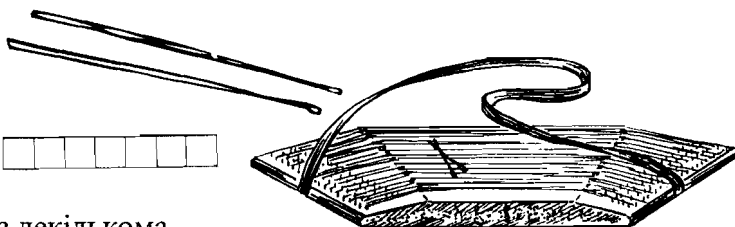

з-перед приблизно років. Винахідниками цього інструменту були, правдоподібно, кельти (celts), які давно жили вздовж Дунаю, де у той час були українські й слов'янські поселення. Кажуть, що наші (у Карпатах), це перемішані з українськими племенами нащадки колишніх (у Карпатах), це перемішані з українськими племенами нащадки колишніх і велшів, колишніх кельтів.

Ріг – виготовлявся із рогів тварин, пізніше з дерева, з відповідних кісток, що мають порожнину або з металу. На ньому грали, або подавали відповідні сигнали

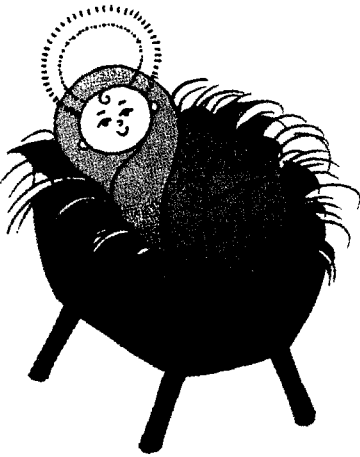
Довжина — від 40 см. до 1.2 м. (16" – 48").

Цимбали – це плоска коробка із декількома отворами і натягненими струнами, по яких вдаряють дерев'яними паличками. Відомий в Україні інструмент від понад однієї тисячі літ. Назва походить від слова кимбал. Мабуть і інструмент привандрував в Україну із давньої або з її колоній на Криму і на побережжі Чорного моря (Ольвія).

колядка

Небо і земля

Moderato

Не - бо і зем - ля, не - бо і зем - ля

ни - ні тор - же - ству - ють. Ан - ге - ли й лю - ди,

ан - ге - ли й лю - ди ве - се - ло праз - ну - ють.

Хри - стос ро - див - ся, Бог во - пло - тив - ся,

ан - ге - ли спі - ва - ють, ца - рі ви - та - ють,

по - клін від - да - ють, па - сти - рі - є гра - ють,

Чу - до, чу - до по - ві - да - ють.

Небо і земля, небо і земля нині торжествують,
Ангели й люди, ангели й люди весело празнують.

Христос родився, Бог воплотився, ангели співають, царі витають,
Поклін віддають, пастиріє грають, чудо, чудо повідають.] 2

У Вифлеємі, у Вифлеємі весела новина,
Пречиста Діва, Пречиста Діва породила Сина.
Христос родився ...

А. Хто згубився?

Два інструменти (ст. 10-11) не встигли прибути на концерт, бо загубилися між хмарами.

Які? 1..... 2

Б. Є різниці у зовнішньому вигляді деяких ангелів між сопранами і альтами. Вичисли:

1

2

3

4

5

Там на горі

Щедрівка

Moderato

Там на го - рі там дзвін дзво - нить...

Щед-рий ве - чір, свя-тий ве - чір!

Там на горі там дзвін дзвонить..
Щедрий вечір, святий вечір!

Парубочків зустрічає ...
Щедрий вечір, святий вечір!

Там то ясен місяць сходить ...
Щедрий вечір, святий вечір!

Парубочки не лінують ...
Щедрий вечір, святий вечір!

Там то ясен місяць сяє ...
Щедрий вечір, святий вечір!

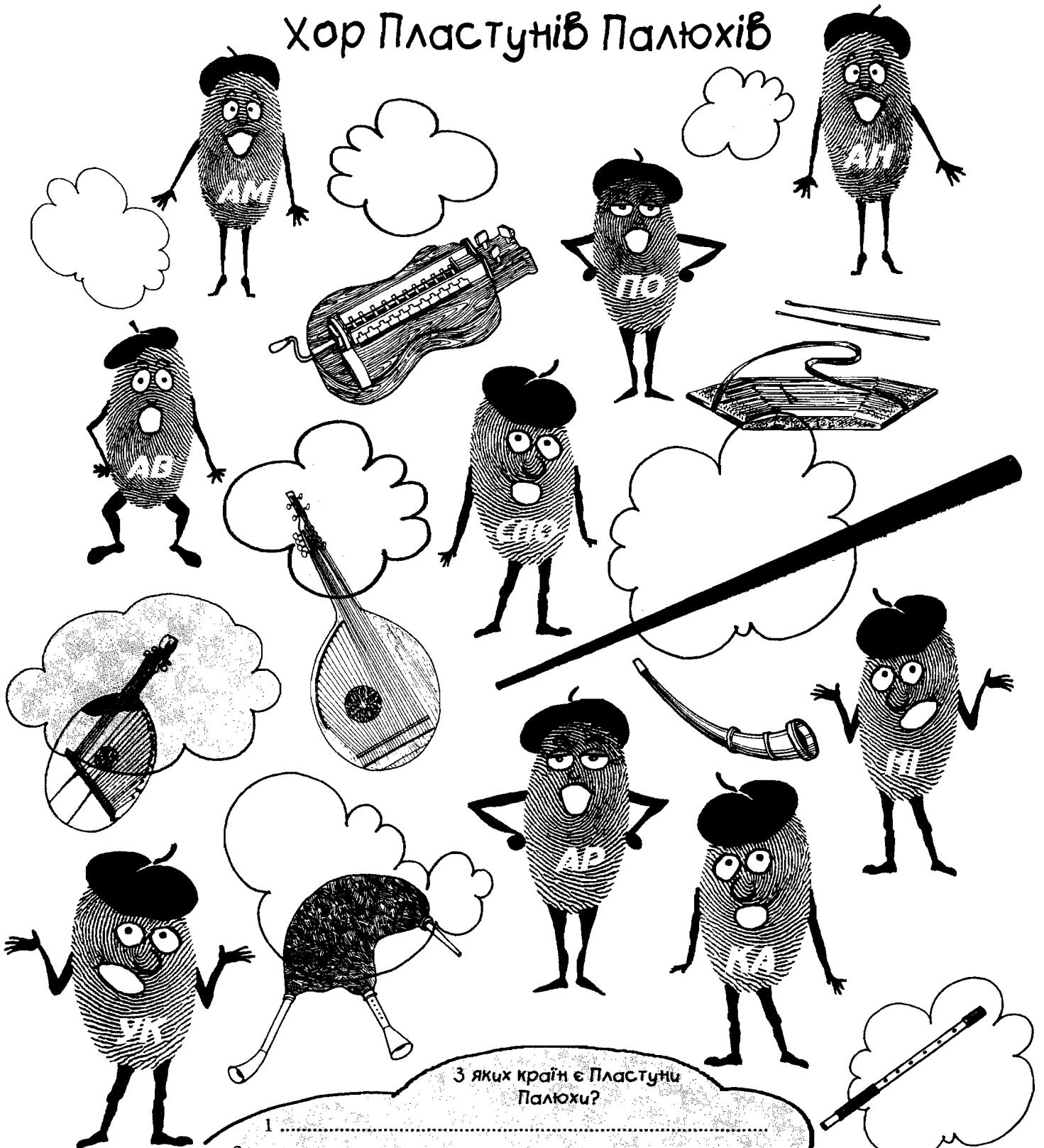
Божу церковцю будують ...
Щедрий вечір, святий вечір!

Щедрівки – це пісні з нагоди Щедрого вечора і свята Богоявлення (Йордану).

Знайди імена народних інструментів, які в цьому журналі виступали в небі.

Б	А	Н	Ц	И	М	С	О	П	Д	У	Ш	Д	І	Ю	Ь	Ф	Ґ	З	Х
Ц	Ч	Б	Н	М	Л	К	Г	Ґ	Ф	Д	У	С	А	О	Є	В	Е	Р	Т
Й	К	П	Я	Н	Г	О	Х	А	Б	Д	З	Ц	С	Д	Ф	І	П	І	В
Е	Р	Т	И	У	Д	Ф	Р	Ґ	А	К	П	І	П	О	С	Г	Й	К	Л
З	Ч	Х	Е	М	П	І	Н	О	Н	А	О	С	Д	Ф	Ґ	Г	Й	Т	Р
С	О	П	Д	П	П	І	Р	Д	А	Д	Б	О	С	І	Ч	В	Ю	П	
М	А	Н	Д	П	А	П	Т	Ш	У	Ч	Ь	А	З	О	Р	Ь	И	У	Т
О	М	А	П	Р	Б	И	М	З	Р	Х	І	Р	У	А	Й	Д	У	М	К
А	Т	Т	Р	Е	М	Б	І	Т	А	І	Ш	О	К	Ч	І	Ґ	Ф	О	
М	Н	Б	Ч	Ц	И	Х	З	П	К	Р	Ґ	І	Ч	У	З	Р	Р	Е	Т
Т	Е	Ф	С	Д	Ц	А	З	Г	Ґ	Ф	У	П	Т	Р	О	А	И	М	А

Хор Пластунів Палюхів

З яких країн є Пластуни Палюхи?

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9

Репортаж сестр. Мірки Боєчко

Рої "Соняшники" (Х-е гніздо у Торонті) і "Ластівки" (ІІ-е гніздо у Торонті) брали участь у курсі Тай Кван До, який провадив інструктор братчик Адам Винницький. (Інструктор вже досягнув рівень "black belt".) Члени роїв щасливо закінчили 4-тижневий курс і одержали медалі від братчика.

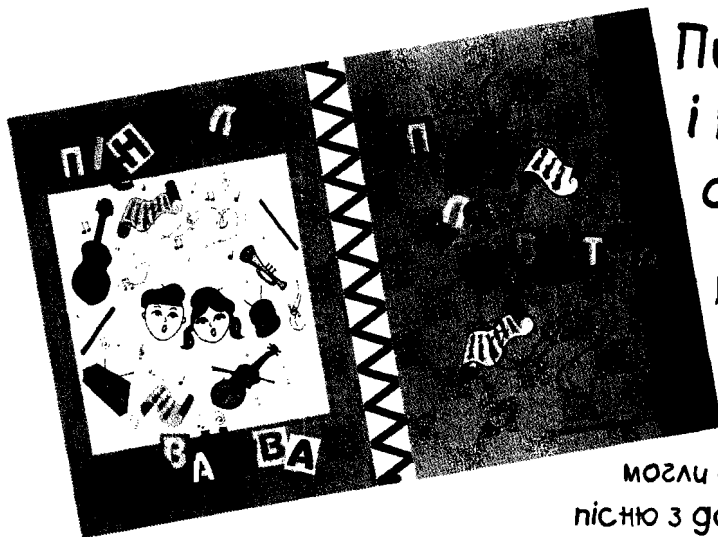
Передній ряд зліва: Кассандра Ласюк, Адріана Гула, Тетяна Мамалига, Надя Масрій, Стефця Туренко, Ляриса Шівен. Задний ряд: Діяна Дроздовська, Ліда Боєчко, Оксана Бискош, Ляриса Поправа, Оксана Маскулка, Надя Лапчак, Оля Білик, Калина Базюк-Швага, братчик Адам Винницький.

Репортаж роя "Волошки"

Вітаємо новий рій "Підсніжки" до 10-го Гнізда у Торонті Бажаємо їм цікавого пластування, приємного таборування, багато знайомств і весело провести час спільно з нами.

Перший ряд зліва: Тамара Вжесневська, Лариса Комарницька, Ліда Мороз, Адріана Дичковська, Анета Перегінець.
Другий ряд зліва: Наталка Тершаковець, Софія Микитин, сестр. Адя Пагута, Адя Воркевич, Наталя Воркевич, Христя Боєчко, сестр. Уляна Тарапацька, Кіра Антонишин

Пишіть до нас і присилайте фотографії

Недавно ви одержали співаник "Пісні для новачків". Чи ви його вживаєте? Чи приносите на сходина роя і вивчаєте нові пісні? Може ви могли б зняти фотографію, як рій вивчає пісню з допомогою співаника і нам прислати.

Вігновігі

СТ. 4 Гуляли по хмарах: 6 четверок, 4 вісімок, 4 шістнадцяток

СТ. 10 *продовж тисячі років. ... модерної симфонічної оркестри ... кілька сот років тому.*

Симфонічна оркестра у модерному виді появилася в Італії у сімнадцятому столітті.

Духові інструменти удосконалили у сімнадцятому столітті у Франції і Німеччині.

Мідні духові інструменти в ...Німеччині... у вісімнадцятому столітті

Ударні інструменти увійшли в модерну оркестру у вісімнадцятому столітті.

Струнні інструменти оркестри вдосконалили у шістнадцятому столітті в Італії.

СТ. 12 і 13 бубон, контрабас, флейта, тромбон, ліра, барабан, трикутник, тамбурин, фагот, ріг, скрипка, сопілка, гобой, трембіта, тарілки, клярнет, туба, цимбали, бандура, дуда, сурма.

СТ. 15

По вертикалі: 1. трембіта 2. дуда 3. барабан 4. ноти 5. місяць 6. флейта 9. скрипковий 10. ангели 12. зорі 13. сурма 15. сонце 16. хмари. 18. сопілка

По горизонталі: . бандура 7. четверка 8. шістнадцятка 11. скрипка 14. чортик 17. вісімка 19. сніжинки 20. цимбали

СТ. 16

Сопілка ... найстарший з усіх духових, українських, ... відома з часів до виникнення Київської Русі.

Трембіта ... Поширена на Гуцульщині й Буковині. Голос трембіти можна чути на відстані десяти км.

Кобза ... На кобзі грали колись половці ... татари, а згодом — козаки. ... від персів ...

Бандура ... Відома в Україні від початку п'ятнадцятого століття. ... занесли у південну Україну генуезці...

Ліра ... це коробка (резонатор) із клявіатурою і трьома струнами ... звуки переважно тужливі.

Дуда ... в Україні ... двох тисяч років. ... бойки ... перемішані з українськими племенами нащадки колишніх кельтів. ... інструмент (дуда) зберігся досі у шотляндців, ірландців і вельшів, колишніх кельтів.

Ріг ... На ньому грали, або подавали відповідні сигнали пастухи, мисливці і воїни. ...

Цимбали ... Назва походить від грецького слова кимбал. ... привандрував в Україну із давньої Греції, ...

СТ. 19

А. згубилися: 1. флейта 2. тамбурин.

Б. різниці у вигляді деяких ангелів:

1. між сопранами: другий ангел зліва у другому ряді має зачинені очі.

2. між сопранами: перший ангел зліва у першому ряді не має ніг

3. між сопранами: другий ангел зліва у першому ряді не має волосся на голові, але має гривку

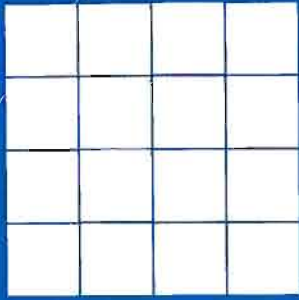
4. між альтами: перший ангел зліва у другому ряді має закритий рот

5. сопрани і альти мають інші книжки з нотами

СТ. 20 трембіта, кобза, бандура, дуда, ріг, ліра, цимбали, сопілка

СТ. 21 Австралії, Америки (ЗСА), Англії (Великобританії), Аргентини, Канади, Німеччини, Польщі, Словаччини, України.

Килим із зображеннями інструментів

Ось килим із п'ятьма різними інструментами у 16-и квадратах. Кожний інструмент має букву. Переорганізуйте інструменти так, щоб один інструмент не з'являвся в двох квадратах в одному ряді по вертикалі (згори - вниз), ні по горизонталі (упоперек), ні по діагоналі. Заповніть порожні квадратики відповідними буквами.

